BAVĀRIJAS LATVIEŠU VĒSTNESIS

LATVIAN NEWS BULLETIN IN BAVARIA

Authorized by Military Government, DISCC QK. — 2870

Redakcija — Editorial Office: Herzog-Rudolf-Str. 49, Munich

Iznāk reizi nedēļā — Published weekly

Nr. 9 | 1945. g. 13. oktobrī | Minchenē

Generālim Eizenhaueram 55 gadi

Savienoto Valstu bruņoto spēku virspavēlnieks Eiropā armijas ģenerālis Dvaits D. Eizenhauers 14. okt. atzīmē savu 55. dzimšanas dienu. Viņš Kanzasas fermeŗa dēls, kas jau agrā jaunībā vēlas kļūt karavīrs. 19 g. v. pēc „West Point" akadēmijas beigšanas viņš kļūst leitnants, 45 g. v. viņš dibina karaākadēmiju Filipinu salās, bet 49 g. v. - 1939. g. jūnijā ir jau 3. amerikāņu armijas štāba pr-ks. Karā pret Vāciju un Italiju viņš vada lieliskos karaā gājienus Ziemeļafrikā un Sicilijā, bet no Eiropas invāzijas sākuma līdz nacistu Vācijas sakāvei viņš ir visu Sabiedroto karaspēka virspavēlnieks Eiropā. Viņam - Eiropas un pasaules atbrīvotājam triumfa braucienos Vašingtonā un daudz Eiropas galvaspilsētās uzgavilē miljoni. Tāpēc tik priecīgi un pārsteigti bija mūsu tautieši Minchenē, redzot lielo amerikāņu karaā vadoni pag. mēnesi savā vidū un vēl vairāk: dzirdot no viņa latviešiem veltītus sirsnīgus un uzmudinātājus vārdus. Šos vārdus un lielo karavīru latviešu bēgļi neaizmirsīs. Viņa goda dienā tāpēc arī mēs - latvieši trimdā sūtām dižajam Amerikas dēlam savus labākos novēlējumus.

Pārvietotām personām dotas visas priekšrocības iepretim vāciešiem

7. amerikāņu armijas komandieris ģenerālleitnants Džofrijs Kijss (Lt. Gen. Geoffrey Keyes, 7th Army CG), kā 7. okt. ziņo no Heidelbergas, devis pavēli Militārās valdības iestādēm, ka DP - pārvietotām personām Vācijas rietumu militārā apgabalā iepretim vāciešiem dodamas priekšrocības vai vismaz līdzīgas tiesības pārtikas, pajumtes, medicīniskās aprūpes, atpūtas, reliģijas un izglītības iespēju ziņā. Lai novērstu pavēles iztulkojuma pārpratumus, īpaši noteikts, ka šaubu gadījumā visi jautājumi izšķiŗami par labu pārvietotām personām un personām, kas pielīdzinātas to stāvoklim. Pavēlē teikts: „Vienoto Nāciju pārvietotās personas nometnēs vai ciemos nenorobežos tādā veidā, kas varētu atgādināt ieslodzījumu. Visus dzeloņstieplu un citus žogus iemitnieku norobežošanai nometnes teritorijā novāks, atskaitot seviškās nometnes personām, kuŗas uzskatāmas par apdraudējumu vispārējai drošībai. Pārvietotām personām pieškiŗama tāda pat kustības brīvība, kādu bauda vācu civīliedzīvotāji, un tām jāievēro vienīgi iziešanas laika un citi vispārējie civīlie noliegumi." Pavēle noteic, ka pārvietoto personu mītņu un dzīves apstākļiem vienmēr jābūt vismaz līdzīgiem vācu iedzīvotāju caurmēra apstākļiem. Vācu iestādēm visplašākās iespēju robežās jāpiedalās pajumtes, apģērbu, medicīniskās aprūpes, pārtikas un citu līdzekļu sagādē pārvietotām personām, līdz būs iespējama to evakuācija. Vienīgās pārvietotās personas, kuŗu brīvību ierobežos, būs tie poļi, kuŗu noškiršanu viņu rakstura un apvidus drošību apdraudošo tieksmju dēļ ieteic poļu sakaru virsnieki, un citu tautību personas, kuŗas uzskata par apdraudējumu drošībai. Katrā Militārās valdības apgabalā šo 2 grupu personām uzturēs īpašas nometnes. - Kijsa pavēle pamatota uz Savienoto Valstu bruņoto spēku Eiropas virspavēlniecības un ģen. Eizenhauera pag. mēneša beigu direktīvām.

(*„The Stars and Stripes", Oct. 8. 1945*)

— Ar amerikāņu Militārās valdības Frankfurtā pie Mainas izdotu pavēli 4. okt. noteikts, ka izbeidzama svaigu dārzeņu piegāde DP nometnēm, jo citādi bīstami mazināšoties vāciešu pārtikas krājumi ziemai. Lai kompensētu pārtikas piegādes samazinājumu, Militārās valdības pārstāvji norāda, ka pārvietotām personām devas „var papildināt no pāri palikušajiem Sabiedroto karaā gūstekņu sainīšiem un no krājumiem, kuŗus atbrīvotājas armijas atvedušas Eiropā". Šajos krājumos nav svaigas pārtikas, bet gan konservu gaļa un zivis, pulverizētas viras, olas un piens, cukurs, tēja un kafija. Pēc jaunā rīkojuma, DP nometnēm no vācu lauksaimniecības ražojumiem piegādās vairs tikai kartupeļus. Pāvēle nosaka, ka „īpašu katēgoriju" pārvietotām personām - topošām mātēm, slimniekiem, bērniem, smaga darba strādniekiem un visiem, kas nacistu vajāti rases, reliģijas vai politisko uzskatu dēļ, izsniegs papildu devas. - Sagaidāms, raksta *„The Stars an Stripes"*, ka UNRRA un sociālās aprūpības darbinieki līdz ar armijas pārzināmo nometņu vadību protestēs pret dārzeņu piegādes pārtraukšanu.

Gen. Patona vietā generālleitnants Traskots

2. okt. ģen. Eizenhauers atbrīvoja ģen. Džordžu Patonu no 3. amerikāņu armijas komandieŗa pienākumiem, uzticot viņam 15. armijas vadību, kuŗā ir tikai štābi bez lielām karaavīru vienībām. Par 3. armijas komandieri nāks agrākais 5. armijas komandieris ģenerālleitnants Lusjens Traskots (Lucien K. Truscott).

Skautisma pašreizējie uzdevumi

(Pēc Vircburgas sanāksmes)

Skautisms nekad nav bijis mākslīgi audzēts siltumnīcas stāds. Skautu vadītājiem tas nav bijis siltu vietu un pelņas avots, bet idejas darbs. Pārvērtību laikos skauti nav liekuši savu latvisko mugurkaulu, un vadība nav aicinājusi organizācijas locekļus pielāgoties „jaunajiem laikiem" un nodot sevi svešu ideju kalpībā, kā to darījušas dažas citas organizācijas. Darba pārtraukuma pirmo pārbaudi skautisms bija izturējis lieliski. Neskatoties uz zaudējumiem vadītāju sastāvā, skauti uz pirmo aicinājumu organizēti stājās darbā un bija palīdzīgi neatliekamo uzdevumu veikšanā. Pašreiz izrādās, ka arī otra, daudz ilgstošāka pārbaude izturēta. It dabīgi rodas skautu vienības un aicina jaunatni piepulcēties smaidošo zēnu saimei.

Smaga ir latviešu tautas likteņa pārbaude. Jādara viss iespējamais tautas dzīvā spēka saglābšanā: ne tikai fiziskā, bet arī garīgā cilvēka saglābšanā. Redzam daudz nevēlamu parādību, kas draud sabojāt mūsu tautas raksturu. Jāpieliek visi spēki, lai tās novērstu. Jaunatnē jādēstī latviskie tikumi un jāceļ godā viss labais un krietnais. Iesakņojušies netikumi jāizravē. Jādara viss, lai mums pāri palikušo latviešu jaunatnes daļu padarītu mūsu iecerētās Latvijas cienīgu.

Skautisms nav šovinisma kultivētājs. Skauti ir brāļi, neskatoties uz rasi, reliģiju vai kārtu. Skautu likumi un solījums visiem ir vieni. Dzīvojot pēc šiem likumiem, cilvēks ir kalnā kāpējs un c i l v ē k s šī vārda labākā nozīmē. Skautiskā audzināšana nav sausa morāles spredikošana, bet audzināšanas sistēma, kuŗā lietderīgais un nepieciešamais savienoti ar patīkamo. Skautisms ir dziļi nacionāla kustība, internacionāli ir tikai skautu likumi un solījums. Visi aizspriedumi, kas savā laikā bija vērsti pret skautismu, iznīcinājuši, škiet, paši sevi. Skautisms pārcietis visas vētras un pacelas atkal, tagad, kad tas latviešu tautai trimdā un Latvijai vajadzīgāks kā jebkad. Skautisma darbiniekiem tagad jāparāda sava stāja, ar to rodot latviešu jaunatnes stāju un noteicot latviešu nākošās audzes garīgo līmeni.

Visi, kam tuva latviešu tautas nākotnes lieta, biedrīgi sadosimies rokas. Jaunatne iet aiz ideālistiem, kas rāda priekšzīmi.

Arv. Lūsis

Amerikāņu joslā mediçīnu var studēt 250 DP

Amerikāņu bruņoto spēku virspavēlniecības Eiropas „GSC G-5" štāba prka pal. brigādes ģenerālis Adkoks (C. L. Adcock) noteicis, ka amerikāņu oku-

pācijas joslā medicīnas studijas atļautas 250 DP - pārvietotām personām; 150 Heidelbergas universitātē un pa 50 Erlangenas un Marburgas universitātē. Mācības sēmestris tanīs sāksies 1. nov. Vienoto nāciju pārvietotām personām un tām, kas savās tiesībās viņām pielīdzinātas, atļaus studēt arī teoloģijas fakultātēs. Medicīnas fakultātēs uzņems vispirms nerepatriējamās personas, kam jau ir mediķu grads un kam vajadzīga tikai zināšanu atsvaidzināšana, tad tos, kas savas medicīnas studijas tikpat kā nobeiguši un kam studiju galīgā nobeigšana iespējama visātrākā laikā, un, visbeidzot, iesācējus. No DP vidus, kam ir iespēja atgriezties dzimtenē, medicīnas studijas atļaus vienīgi tiem, kam jāpabeidz fakultātes pārbaudījumi, pie kam raudzīsies, lai šīs studiju iespējas launprātīgi neizmanto pastāvīgai vai ilgākai palikšanai Vācijā. UNRRA'i pēc 1. oktobŗa uzņemoties atbildību par visām DP lietām, arī šajā jautājumā jāizkārto savlaicīga DP informēšana, mīlņu un pārtikas devu sagāde studentiem, to piederīgo aprūpe u. t. t. UNRRA'i jāgādā arī par kandidātu politiskās uzticamības, viņu līdzšinējās akadēmiskās izglītības un jaunuzņemšanas pārbaudēm.

Amerikāņu joslas Vācijas universitātēs atļaiž daudz mācības spēkus to līdzšinējās nacionālsociālistiskās darbības dēļ. Par jaunu mācības spēku šaistīšanu brīvajās profesoru un taml. vietās vai arī par atļaujām volontēt universitātes klīnikās, tātad arī par Latvijas universitātes mācības spēku varbūtēju pieņemšanu, lemj katrā universitāte pati. Šajā sakarā Latvijas Sarkanā krusta pārstāvis doc. Pēt. Krūmiņš 1. sept. nodevis UNRRA's ģenerāldirektora vietniekam Ratiganam (E. E. Rhatigan) iesniegumu, kuŗā norādīts, ka latviešu DP nometnēs un pa dalai arī privātos dzīvokļos amerikāņu un angļu okupācijas joslā mīt daudz Latvijas pilsoņu, kas vēlētos likt lietā savu akadēmisko izglītību un profesionālās spējas. Viņu vidū ir profesori, kas vēlas turpināt zinātnisku darbu techniskās augstskolās un universitātēs, personas, kas beigušas universitāti un tagad grib iegūt inženierzinātņu, filozofijas, medicīnas vai zobārstniecības doktora gradu, studenti, kas savas studijas pa dalai jau veikuši un varētu nobeigt universitāti īsā laikā, un studiju interesenti - iesācēji. Visas šīs personas bēgļu gaitās zaudējušas to, kas viņām piederējis, un palikušas bez līdzekļiem. Iesniegumā tām prasīta vajadzīgo stipendiju pieškiršana, norādot, ka Latvijas pilsoņiem Vācijā agrāk pieškirtas „Alexander von Humbolt" stipendijas (vēlāk pārdēvētas par „Deutsches Studienwerk für Ausländer" stipendijām). Vaicāts arī par „International Rockefeller Fellowship" stipendijām, kādas pirms kaŗa pieškirtas Latvijas universitāti beigušajiem akadēmiskā darba turpināšanai Savienoto Valstu universitātēs.

Ārpus studiju un akadēmiskā darba iespēju sagādāšanas lūgumiem UNRRA's vadībai 1. septembrī norādīts, ka latviešu DP nometņu iemītnieki tāpat vēlas darbu un savu spēju pielietošanu attiecīgā profesijā vai darba nozarē, proti, ka dažādu rūpniecības nozaŗu un kīmijas latviešu inženieŗi vēlētos atrast nodarbošanos visās saimnieciskās dzīves nozarēs un saņemt tiesības uzņēmumu iegūšanai vai vadīšanai, latviešu ārsti un zobārsti vēlas iegūt privātprakses tiesības vai darbu slimnīcās, drēbnieki, kurpnieki un daudzi citi latviešu amatnieki vēlas iegūt tiesības veikalu un darbnīcu atvēršanai, lai gādātu vismaz par DP nometņu iemītnieku vajadzībām, un latviešu zemkopji vēlas strādāt uz personīgā īpašumā iegūstamās vai rentējamās zemes.

Angļu okupācijas joslā līdzīgs iesniegums par akadēmiskā darba turpināšanas, studiju iespēju un vispār par darba sagādāšanas jautājumiem nodots augstākām angļu okupācijas iestādēm 15. septembrī. Tās pieprasījušas datus par Latvijas universitātes mācības spēkiem Vācijā un par to, cik latviešu vēlas strādāt doktordarbus resp. iesāktos nobeigt, cik ir L.U. studentu, kas studijas var nobeigt apm. gada laikā un cik vidusskolu absolventu vēlas studijas uzsākt. Latviešu iesniegumā minētiem jautājumiem atbildes solītas pēc 5 lielvalstu ārlietu ministru padomes sanāksmes nobeiguma Londonā. - Latviešu bēgļiem tik ļoti nozīmīgos jautājumus pēdējos 2 mēnešos amerikāņu, angļu un arī vācu piekritīgās instancēs Latvijas Sarkanā krusta uzdevumā ierosinājis un skaidrojis doc. P. Krūmiņš, kas dzīvo Bavārijā. Viņa adrese: *Latvian Committee, Theaterstr. 63, Landshut, Niederbayern (13-a).*

Ticībā Latvijai

Garmišas-Partenkirchenas kaŗa slimnīcā atrodošies 54 latviešu kaŗavīri Latvijas Sarkanā krusta Minchenes pārstāvībai ziedoja 1111 marku trūcīgo tautiešu atbalstīšanai. *„Izprotam grūtības, kādas jāpārvar mūsu tautiešiem svešumā"*, raksta mūsu krietnie cīnītāji, *„un gribam palīdzēt uzveikt kaut niecīgu šo grūtību daļu. Pēc veselības atgūšanas ceram būt kopā ar tautiešiem, lai ticībā Latvijai kopējiem spēkiem veidotu nākotni."* Ziedotāji ir Rob. Dreimanis, Jānis Rokis, Arn. Dzelzkalns, Andr. Lībeks, Ign. Blaževics, Jānis Ancāns, Ād. Jumerts, Ed. Galdiņš, Heinr. Avotiņš, Oto Ukstiņš, Gabr. Sladzerskis, Ēv. Nuke, Ern. Dzenis, Ant. Pabērzs, Anat. Pavlovskis, Jānis Revidents, Edg. Bīriņš, Har. Gabrāns, Alfr. Kornis, Br. Ronis, Ern. Māliņš, Ern. Krūmiņš, Pēt. Spredzis, Valdem. Vecozols, Visv. Putniņš, Ant. Lavskis, Jēk. Begers, Alb. Švarcs, Ēv. Jēkabsons, Vilis Ozols, Edg. Kleinbergs, Alb. Vītols, Ed. Grigaluns, Jānis Gricūns, Jānis Purgailis, Raim. Roze, Pēt. Smilga, Jēk. Paulbachs, Alfr. Feteris, Andr. Ošenieks, Rūd. Līnis, Laim. Reitmanis, Mat. Kolosovs, Ant. Balalaika, Jānis Timma, Jānis Gilers, Kārlis Dauda, Vikt. Vītols, Valt. Grīnbušs, Eg. Jansons, Mārt. Rozentāls, Pēt. Paceiko, Fr. Klints un Jānis Krišs.

Norādījumi latviešiem - ceļotājiem

Mūsu tautiešiem, kas tuvinieku meklēšanas vai kādā citā svarīgā nolūkā dodas no Bavārijas uz Ziemeļvāciju, ieteicams iepriekš nodrošināties ar brauciena atļauju. Tuvāka mērka sasniegšanai pietiek ar brauciena atļauju, ko Minchenē izsniedz vācu ceļojumu birojs - „Reisebüro", bet tālākam posmam ļoti noder Minchenes policijas prezīdija (Polizeipräsidium) izsniedzamā caurlaide - „Passierschein", ko, uzrādot Bavārijas LNK Latviešu bēgļu biroja izsniedzamo brauciena zīmi, var pieprasīt policijas prezīdija 110. istabā. Caurlaides dabūšanu atvieglo UNRRA's (108. komanda Minchenē, „Deutsches Museum") piekrišana, ko parasti atzīmē uz minētās Latviešu bēgļu biroja brauciena zīmes. Piedzīvojumi rāda, ka ceļā, arī tālāk, gan var doties ar pašu Latviešu komiteju vai Bavārijas LNK izdotām brauciena zīmēm, bet pret tām vien vairāk vietās - Hamburgas, Lībekas u. c. dzelzceļa stacijās biļetes nepārdod. Regulāra personības un braukšanas dokumentu pārbaude notiek pie pārejas no amerikāņu uz angļu okupācijas joslu un otrādi, bet neregulāra pie Gētingenas. Pieprasot vācu saimniecības valdēs - „Wirtschaftsamt'os" dažu dienu pārtikas kuponus, ceļotājiem parasti pietiek ar personas apliecības - Latviešu komitejas izdota sertifikāta vai DP indeka kartītes un ar „Reisebüro", Latviešu komitejas vai militāras iestādes izsniegtas brauciena atļaujas uzrādīšanu.

Braucienā no Minchenes uz Lībeku vai citām Ziemeļvācijas pilsētām var izvēlēties 2 virzienus. Viens ved caur Ingolštati, Nirnbergu, Ašafenburgu, Vircburgu, Frankfurtu pie Mainas un tālāk uz Hannoveru, Brēmeni, Hamburgu un Lībeku. Otrs ved dienvidrietumu virzienā caur Augsburgu, Ulmu, Štutgarti, Heidelbergu, Frankfurtu pie Mainas un tālāk jau minētajā ziemeļu virzienā. Priekš kāda laika pirmais virziens bija daudz izdevīgāks, jo pa to noritēja dzīva transporta kustība, bet tagad, atjaunojoties dzelzceļu satiksmei starp Mincheni un „Frankfurt a/M Süd" caur Ulmu un Štutgarti, d-r virziens ir visparocīgākais. Ceļā īpaši neuzkavējoties, no Minchenes līdz Lībekai var nokļut 2-3 dienās.

D-r virziena braucienā ceļotājs *Augsburgā* atrod samērā plašas apmešanās iespējas. Ja laiks neatļauj meklēt pavisam piemērotu naktsmītni, var uzkavēties pie stacijas uzceltā pagaidu mītnē. Istu pārnakšņošanu var dabūt ar Sarkanā krusta biroja vidutājību stacijas laukumā, saņemot adresi naktsmītnei tuvējās skolu ēkās. Pārnakšņošanas iespējas sagādā arī Latviešu komiteja *(Maximilianstr. 81,* sētā), nosūtot ceļotājus uz latviešu nometnēm Meseršmita kazarmās vai Haunštetenā. Abās nometnes sasniedzamas ar 4. tramvaju no pilsētas centra, pie kam līdz pirmai ceļš ir īsāks, bet otra ir ap 4 km ārpus pilsētas. Abās nometnēs ceļotāji var dabūt arī pārtiku. *Ulmā* latviešu nometnes nav, kādēļ vienīgā pārnakšņošanas iespēja ir Nei-Ulmā, ejot no stacijas tālāk pāri upei uz tuvējo latviešu nometni. Ja nav laika šim ilgākam gājienam, pārtikas kuponus var saņemt vācu saimniecības valdē. *Štutgartē* latviešu nometne atrodas *Luisenstr. 2,* ko ērti sasniegt ar 25. vai 26. tramvaju, braucot no galv. stacijas līdz „Talstrasse" un no turienes apm. 5 minūtes ejot līdz pašai nometnei. Tanī ir atsevišķas istabas pārnakšņotājiem, izsniedz arī pārtiku. Ja nav īpašas vajadzības, Štutgartē nav ieteicams iegriezties, jo tālākais ceļš uz Heidelbergu vai Heilbronnu ērtas satiksmes trūkuma dēļ ļoti neizdevīgs. Vienīgā iespēja nokļūt līdz šīm stacijām ir ar preču vilcieniem, kas atiet no „Kornwestheim" stacijas, līdz kuŗai no Štutgartes jābrauc ar elektrisko vilcienu (apgrozībā ik 30 min.).

No Ulmas tādēļ ieteicams braukt tieši uz Frankfurtu pie Mainas („Süd" stacija) ar ātrvilcienu, kas no Ulmas atiet pl. 11. No Heilbronnas uz Heidelbergu vai citām apkārtējām pilsētām var nokļūt vienīgi ar automašīnām. *Heidelbergā* apmešanās iespēja ir Latviešu komitejā *(Sophienstr. 5)* vai arī kādā no pilsētas viesnīcām. Nometnes mums Heidelbergā nav, tāpēc pārtikas kuponi izprasāmi vācu saimniecības valdē. No Heidelbergas uz Frankfurtu pie Mainas var nokļūt caur Darmštati, un braukšanas iespējas te dažādas. Ar tramvaju līdz Heidelbergas priekšpilsētai „Wieblingenn" un tad kājām apm. 5 km līdz Ladenburgas stacijai un no turienes ar vilcienu tālāk. Var arī braukt ar tramvaju, no Latviešu komitejas vispirms pārejot pāri tiltam, līdz Heidelbergas priekšpilsētai „Handschussheim'ai" un no turienes ar mazo „bānīti" līdz Weinheim'as stacijai, kur jāpārsēžas īstā vilcienā uz Ladenburgu un Darmštati. No pēdējās līdz „Hauptbahnhof" vai „Süd" stacijām Frankfurtā pie Mainas vairs nav jāpārsēžas, un brauciens ir ātrs. *Mannheimas* latviešu nometne no Heidelbergas sasniedzama ar Mannheimas tramvaju, kas atiet no laukuma pie „Sophienstrasse". Tālāk jāpārceļas pāri upei un, ejot pa galveno ielu upes pretējā krastā, nometnes kazarmas sasniedzamas apm. 5 minūtēs. Apmešanās iespēja un pārtikas saņemšana izkārtojama ar nometnes vadību. Uz *Vīsbādenas* latviešu nometni var aizbraukt no Frankfurtas pie Mainas stacijas. Latvieši kopā ar cittautībniekiem mitinās „Gensdorf Kaserne" ēkās, kas atrodas „Gensdorfstrasse", apm. 20 min. gājienā no galv. stacijas. Pārnakšņošanas iespēja un pārtikas saņemšana jāizkārto ar nometnes vadību vai ar biroja vad. Baltiņu. Ceļā no Frankfurtas pie Mainas uz Hannoveru var apstāties Kaselē vai Mārburgā pie Lānas. *Kaselē* latviešu nometne atrodas Bettenhausen'ā, „Junkers Kaserne", apm. 5 km ārpus Kaseles. Turp var nokļūt no stacijas ar 3. tramvaju līdz gala piestātnei, tad jāpārceļas pāri upei un ar otru tramvaju jābrauc atkal līdz galam, no kurienes pa galv. ielu jāiet apm. 10 minūšu. Nometnes komandants Šeflers un saimn. dalas pārz. Ołukalns ceļotājiem - tautiešiem ļoti nāk pretim, tāla ceļa braucējus apgādājot arī ar kārtīgu ceļa maizi. *Mārburgā pie Lānas* iespējamāko pretimnākšanu sniedz Latviešu komitejas pr-ža vietn. dir. Liepiņš (f-mas „Latpen" īpašnieks), kuŕa adrese ir *Jahnstr. 10.* Tur iekārtota „Latviešu māja" ar īpašu istabu pārnakšņotājiem. No stacijas šurp nokļūst pa „Bahnhofstrasse" un tālāk braucot ar tramvaju. Pārtiku jāizprasa vācu saimniecības valdē, jo latviešu nometnes Mārburgā nav.

Hannoverā pārnakšņošanas iespēja izkārtojama Latviešu komitejā *(Sophienstr. 6)* ar pr-di Beņki vai ar viņa vietnieku Zariņu. No stacijas komiteja 3 min. gājienā. *Brēmenē* latviešu nometnes nav, pārtika izprasāma vācu saimniecības valdē. Tuvākā latviešu nometne Oldenburgā nav ērti sasniedzama, jo jāiet cauri visai pilsētai apm. 8 km līdz tuvākai Huchtung'as stacijai un tikai no turienes var braukt uz Oldenburgu. *Oldenburgā* latviešu nometnes adrese: *Ammenlenderherrstr. 74*, un pārgulēšanas iespēja izprasāma nometnes komandantam. *Hamburgā* pārnakšņošana iespējama tikai tuvējās latviešu nometnēs. Informāciju par tām sniedz Latviešu komiteja, kas atrodas *Bornplatz 4* un ērti sasniedzama ar 33. tramvaju (gan jāapprasās, kuŕā piestātnē jāizkāpj). *Lībekā* visu iespējamo pretimnākšanu ceļotājiem parāda Latviešu aprūpības birojs *(Burgstr. 40).* Var pārnakšņot un saņemt pārtiku tuvējā (5 min. gājiens no biroja) nometnē „Marienschule's" ēkā, no aprūpības biroja iepriekš dabūjot uzturēšanās atļauju. *Aug. Bindemanis*

LATVIEŠI MINCHENĒ

Bavārijas LNK priekšsēdis

un Latviešu Centrālās komitejas loceklis prof. Dr. iur. A. Švābe ar ģimeni 5. okt. devies no Minchenes uz Hidesenu pie Detmoldas, kur atrodas LCK sēdeklis.

— Bij. pasaules rekordists sološanā Pauls Bernhards, kas apmeties Šlēzvīgā un nodarbināts pie angļu garnizona, pašreiz Minchenes Loengrīna ielas nometnē viesojas pie savas ģimenes. Latvijas peldēšanas rekordists Ziedonis Cūkainis, lai rastu iespēju trenēties piemērotā ziemas baseinā, tuvākā laikā pārnāks uz dzīvi Minchenē, no Hanavas latviešu nometnes. - Sporta darbinieks un redaktors Pauls Polis ar ģimeni ir trimdinieka gaitās Zviedrijā. *Šm.*

LATVIEŠI BAVĀRIJĀ

Augsburgas Hochfeldas nometnē

filmoperātors Ed. Kraucs ar sievu sagatavojuši vērtīgus materiālus mūsu nākamās brīvās Latvijas archīviem, atspoguļojot latviešu bēgļu dzīvi trimdinieku nometnē. Šos materiālus domāts vākt arī Augsburgas Haunštetenes un Ambergas nometnē. Latviešu nometņu dzīves nozīmīgo notikumu gadījumos Kraucu ar rakstu var aicināt pēc adreses: *Latvian Committee, Latvian Camp Hochfeld, Firnhaber Str. 69, Augsburg, Bayern.*

Kaŕa maz skartajā Bambergā

ap 500 latviešu, kas še ienākuši visvairāk pēc Tīringas evakuācijas un no Čechoslovakijas. Viņu vidū daudz bēgļu, kas pāri Ercgebirgas kalnu grēdām kājām nogājuši pat 500 km, ceļā zaudējot visu mantību. Kopā ar pārējo Baltijas valstu bēgļiem latvieši B—gā mīt 3 nometnēs: *Heiliggrab-Str. 22*, kur 239 mūsu tautieši, *Ulanenstr.* (100) un kopā ar poļiem *Mooosstr.* (50). Savrup-pilsētā ap 100 latviešu, bet vēl citi apmetušies pie bavāriešu zemkopjiem apriņķī. Visi tautieši vēl nav pat apzināti. — Sv. Kapa ielas nometne iekārtota skolas ēkā. Dzīve saspiesta, dažiem jāmitinās bēniņos. Latviešu komiteju ievēlēt nav atļauts: bēgļu intereses pārstāv LU prof. Mik. Rolles vadāmais bēgļu birojs. Apgādā UNRRA, ar ko attiecības labas, daži tautieši tās dienestā. Sabiedriski kultūrālo dzīvi vada dzejn. Zenta Liepa un Alma Kalngare. Bijuši 3 koncerti, arī bērnu rīti un jaunatnes vakari. Prof. Rolle uc. reizi nedēļā lasa populāri zinātniskus referātus. Skol. Jāņa Ritiņa pārzināmā pamatskolā skolotāji M. Brēmanis, A. Grīnberga, V. Grīnberga (vada arī angļu valodas kursus), A. Kalngare un K. Kalngars. Nesen nodibināto kori vada Rīgas Hipotēku bankas darbv. Gust. Krūms, drāmatisko kopu organizē stud. arch. Osk. Skuškis, darbojas šachistu, skautu un gaidu pulciņi. Nometņu žurnālu uzņēmies vadīt „Rīgas Auduma" inž.-kīm. Dambergs. Rakstniece Aida Niedra, kas te dzīvo ar vīru - Rīgas maģistrātūras darbin. Salmiņu un dēlu, nupat pārcietusi smagu operāciju. Nacionālās operas primabalerīnai Mirdzai Grikei šinīs dienās pasaulē nākusi meitiņa. B-gas latviešu vidū arī prāv. Dr. V. Sanders, kpt. Kiploks, Tukuma virsmežz. J. Lange, Rīgas zobārste V. Stāla, Saldus lauksaimn. skolas dir. E. Niedra, Rīgas sēruminstitūta vicedir. Dr. J. Baumanis (vada nometnes medicīnisko aprūpi) uc.. Bēgļiem savs klubs, ko iekārtojusi nometnes mākslinieku kopa „Traips". - Aizvadītās trimdas vasaras darbu skatē Sv. Kapa ielas nometnē piedalās mākslinieki Kārlis Pakulis, Mārt. Strovalds (43 darbi!), Leonhards Drieže, Lidija Drieže un Osk. Skuškis. Tautietes skatei devušas arī no Latvijas vestās dzintara rotas, audumus un koka izstrādājumus. Viss tas izpelnījies UNRRA's komandas vadības atzinību.

Osvalds Akmentiņš.

Mirusi pianiste Biruta Ozoliņa

Ingolštates latviešu nometnes iemītniece brīvmāksliniece - pianiste Biruta Ozoliņa smagi ievainota autokatastrofā un mirusi 7. okt. Nepilnus 28 g. v. aizgājēja bija sūtņa un senātora Kārļa Ducmaņa (aizvests uz Pad. Savienību) meita, kas lielu daļu no savas bērnības un dzīves pavadījusi svešās zemēs, beigusi Franču liceju Rīgā un Latvijas konservātorijas prof. Dauguļa klavieŕu klasi. 1940. g. māksliniecce kļuvusi čellista prof. Alfr. Ozoliņa dzīves biedre, bet jau 1944. g. vasarā viņai ar 3 g. v. dēliņu, kā daudz latvju mātēm, sākušās svešuma gaitas. Viņa apmetusies Silēzijā, tad Eichštetē un beidzot Ingolštatē, kur viņa ar savu mākslu un talantu nevien iepriecināja tautiešus un ārzemniekus, bet arī strādāja UNRRA's dienestā, savām bagātām valodu zināšanām līdzot latviešiem viņu bēgļu gaitu grūtībās. *Arv. B.*

Mīldorfā pie Innas

un tuvējā apkārtnē daži simti latviešu. Pašā pilsētā 95 tautiešiem sava nometne „Sachs" viesnīcas namā, kuŕā dalai ģimeņu pat atsevišķas istabas. Uzturs pilnīgi pietiekams. Ārpus pilsētas „Baltikas" nometne, kuŕā 65 latvieši saticīgi sadzīvo ar igauņiem un lietuviešiem. Arī te ģimenēm atsevišķas istabas un labs uzturs ar seviškām devām bērniem. M-fas slimnīcā latviešiem brīva ārstēšanās, jo zāļu un ārstu-speciālistu rēķinus sedz UNRRA. 13. sept. pirmā kopējā sanāksmē ievēlēta Mīldorfas Latviešu komiteja. *U.*

Murnavā, 20 km z-los no

Garmišas-Partenkirchenas oktobŕa sākumā mīt ap. 120 latviešu. Viņu vidū Nacionālās operas solists Fēlikss Veikins, Liepājas operas baritons Jūlijs Borgs, kas rīkojis jau 2 koncertus, Valsts kontroles darbin. Rob. Bīriņš, finanču m-jas darbinieki I. Baumanis

un inž.-kīm. J. Lukstiņš, Liepājas grāmattirgotājs K. Strazdiņš uc. Šejienes latviešus un Latvijas Sarkano krustu visā Veilheimas apriņķī pārstāv apgāda „Grāmatu Draugs" īp. mag. iur. Helmārs Rudzītis *(Seestr. 62, Seehausen bei Murnau, Oberbayern, 13-b)*, kam var rakstīt arī uz Bavārijas LNK Minchenē. Visi dzīvo privāti, bet sañem nometnes devu. Reizi dalīti Sarkanā krusta sainīši. Ar pārtiku murnavieši neaizmirst latviešu kaŗavīrus Garmišas-Partenkirchenas slimnīcā. Latviešu dievkalpojumus vadījis māc. J. Mekšs, tajos dziedājis J. Borgs, kā koncertus klausījušies daudzi augstāki pulu virsnieki no nometnes, kur vēl nesen bija 6.000 virsnieku. Murnavas latviešu kolonija dzīvo lielā saticībā un gaida, ko liktenis nesīs latviešu tautai trimdā. *H. R.*

No Neimarktas transita nometnes

(Neumarkt, Oberpfalz) visi Baltijas valstu pilsoņi nosūtīti caur Hohenfelsas nometni uz Ambergu. Visā Augšpfalcas Neimarktas un Beilngrīzas apriņķī (starp Nirnbergu un Regensburgu) palikušas 4 latviešu ģimenes, 3 igauņu un apm. 30 lietuviešu.

Inž. L. Kv.

Skautu vadītāju apspriede Nirnbergā

būs 28. un 29. okt., kā to septembŗa beigās nolēmuši 30 skautu un gaidu vadītāji-jas savā apspriedē Vircburgā. Pēc vad. A. Oša uzrunas dalībnieki ar klusuma brīdi pieminēja Augstākā Kalpībā aizsauktos skautisma tēvu - lordu Bēdenu-Pauelu un Latvijas skautu prezidentu ģen. Kārli Goperu. LSCO štāba pēdējā pr-ka vad. V. Klētnieka vadībā skautu vienību pārstāvji ziņoja par darbības uzsākšanu gan pēc skautu vadītāju iniciātīvas, gan arī sañemot ierosinājumus un pat rīkojumus no Militārās valdības virsniekiem vai UNRRA's. Ierosinājumus un norādījumus devis arī trimdas latviešu skautu pr-ks prof. Edg. Dunsdorfs. Latviešu zēnos interese ļoti liela, bet trūkst sagatavotu vadītāju un literatūras. Domāts rīkot vadītāju kursus, bet Gēstachtas nometnes (Ziemeļvācijā) izdodamajā jaunatnes žurnālā „Jaunaudze" publicēt norādījumus skautisma darbiniekiem.

Arv. Lūsis

Rēbdorfā pie Eichštetes,

kādreizējā klosterī kopēja Baltijas valstu pilsoņu nometne, kuŗā diezgan saspiesti iekārtojušies 404 latvieši. Tie visi jūlijā atkļuvuši no Čechoslovakijas. Latviešu komitejas *(Latvian Committee, Baltic Camp Rehbdorf, Eichstätt, Bayern)* pr-dis ir Rīgas apgabaltiesas loc. Jānis Salna, locekļi - „Tēvijas" grāmatveži Jēk. Didrichsons un Valdem. Brutāns ar metallējēju Vilh. Duneltu. Latviešu bērnu dārzā 20 bērnu, pamatskolā 80 un ģimnazijā 19. Visu šo skolu direktors Valdem. Šitka, Jelgavas valsts ģimnazijas inspektors, kā vadībā 19 skolotāju. Dzied koris un dubultkvartets konservātoristes Veltas Lozes vadībā, viņa vada arī tautisko deju kopu. 9. sept. kopā ar igauņiem bija rēbdorfiešu pirmais sarīkojums - bērnu svētki, bet nedēļu vēlāk koncerts ar pašu mākslinieciem. Ar kopgalda uzturu tautieši apmierināti, jo par ēdiena dažādību rūpējas pašu virtuves personāls. UNRRA nelielos daudzumos devusi apģērbus. Latvieši čakli mācās angļu valodu. Sporta nodarbes vada Jelgavas valsts ģimnazijas fiz. audzin. skol. Andr. Apse, te darbojas mūsu izcilais skrējējs Viktors Bucenieks. Tautiešu vidū senātors Jānis Balodis, Saldus slimnīcas dir. Dr. Fricis Andreika, Rīgas 1. valsts ģimnazijas dir. A. Lesnieks, Ceļojošā teātŗa aktrise Velta Ziemele, Rīgas zv. adv. Valentīns Dāvis, Daugavpils zv. adv. Pēt. Mikelsons, Grobiņas rajona veterinārārsts Vald. Kalniņš un Valdemārpils rajona veterinārārsts Edv. Pliesmanis.

Arv. Bolšteins

Latvieši Lejasbavārijā

Pēc Vācijas sabrukuma un amerikāņu kaŗaspēka ienākšanas Bavārijā apklusa trauksmju sirēnu griezīgās skaņas, nebiedēja vairs gaisa armādu motoru varenā dunoņa un nebija vairs jāraugās grūstošos namos, uguns viesuļos un liesmu stabos. Tieši pēdējās kaŗa dienās latvieši kā vētras dzītas lapas bija izkaisīti pa visu Bavāriju. Nu varēja uzelpot, sākt pulcēties un pētīt, ko nesīs nākotne. Lejasbavārijā pirmie sazinājās latvieši, kas dzīvoja pilsētās un ciemos. Vairāk vietās viņi ievēlēja provizoriskas pārstāvniecības vai akceptēja aktīvāko tautiešu rīcību, nodibinot kontaktu ar amerikāņu militārām iestādēm, lai noskaidrotu un nodrošinātu savu tiesisko un materiālo stāvokli. Vieni no pirmajiem to darīja Regensburgas latvieši, kuŗu pārstāvniecība drīz kļuva par centru pārējām Lejasbavārijas latviešu pārstāvībām un komitejām, kas uz Regensburgu brauca pēc padoma un atbalsta. Vācu dzelzceļu satiksmes pilnīgais sabrukums nebiedēja: daudzi tālu ceļu mēroja kājām vai ar velosipedu, lai tik nokļūtu vietā, kur enerģiskākie tautieši varēja līdzēt vārdiem un darbos. Tā regensburgieši kļuva par plaša apgabala - no Miterbachas, Neimarktas un Ambergas ziemeļos līdz Pasavai dienvidos - latviešu apzinātājiem un, ja vajadzēja, arī aizstāvjiem. Gan rudens mēneši nesuši jaunas pārvērtības ar ilgi pareģotu, bet tad pēkšņu un dažviet pārāk strauju pārvietošanu uz lielajām ziemas nometnēm, bet Regensburgas komiteja *(Unter den Schwiebögen 1, Regensburg, Niederbayern)*, kas sevi sauca par Latviešu virskomiteju, joprojām darbojas un iespēju robežās turpina kalpot saviem tautiešiem. Tās pr-dis ir inž.-kīm. Arnolds Langins, viņa biedri tirdzn. darbin. Arv. Peika un racionālizācijas institūta ģenerālsekr. mag. oec. Art. Eltermanis, kasieris metodistu bīskaps Ed. Timbers, sekretārs mag. iur. K. Igenbergs. Visu vasaru komiteja bija īsti aktīva, jo īpaši tāpēc, ka R-gā atrodas amerikāņu militārās iestādes Lejasbavārijai un Augšpfalcai, kur priekš neilga laika bija apzināti pāri par 6.000 latviešu. Tieši R-gā dzīvojošos tautiešus aprūpēja sava Latviešu komiteja, kuŗā darbojās mag. iur. K. Igenbergs, inž. A. Kuplais, mag. chem. E. Mazurs, cand. phil. E. Pāvule, Dr. med. A. Repše, A. Zemgals un V. Karitons. - Latviešu un arī igauņu un lietuviešu bēgļu pulcināšana vienkopus Ambergas lielajā nometnē izbeigusi dažu labu Lejasbavārijas latviešu sabiedriskās un kultūrālās dzīves pasākumu vai arī darījusi galu atsevišķu ģimeņu ērtākai savrupdzīvei, bet tautiešu vairums par to neskumst, - vāciešu nelabvēlības un jo bieži arī atklātas nenovīdības dēļ latvieši darbu vairs nevarēja atrast, un „strādāšana par vēderu" pie bavāriešu zemniekiem daudz vietās bija kļuvusi nepanesama.

Augšbavārijas tālākajā d-a stūrī

Traunšteinas Latviešu komiteja pulcina ap sevi pašā T. pilsētā privāti, apriņķī pie bavāriešu zemniekiem un 2 nelielās nometnēs dzīvojošos 250 tautiešus. UNRRA tuvākās nedēļās gatavojas viņus visus novietot piemērotā ziemas nometnē Traunšteinā. Tepat klāt Austrijas robeža, un ar tuvāko pārrobežas tautiešu centru - Zalcburgas Latviešu komiteju jo dzīva mūsu gadījuma pasta satiksme. T-nas latviešu nometnes vadītājam Edg. Sproģim iespēja līdzēt samērā daudz tautiešiem, kas no Austrijas dodas uz rietumiem un pirmo patvērumu rod Traunšteinā. T-nas Latviešu komitejai rosīga sadarbība un sazināšanās arī ar latviešu centriem Bavārijā, kam palīdz latviešu īpašumā esošās 4 automašīnas. Pārtikas apgāde nokārtota labi. Visi, arī ārpus nometnēm mītošie, sañem noteiktās 2.000 kal. dienā. Nesen rūpes un bažas sagādāja bavāriešu „birģermeistari" un daži T-nā parādījušies krievu repatriācijas virsnieki, bet ar daža laba aizstāvja palīdzību arī tas laimīgi pārlaists pāri. - 2. sept. par Latviešu komitejas pr-di ievēlēts Dr. K. Kepars. Valdes locekļu vidū arī Latvijas pārstāvis Starptautiskā olimpiskā komitejā Jānis Dikmanis. Revīzijas komisijas pr-dis Mālpils māc. A. Reinsons, kas Traunšteinas Sv. Juŗa baznīcā vada latviešu dievkalpojumus. Tautiešu vidū ārsti J. un V. Manasi, P. Grīnbergs, J. Skreija, O. Podiņš, zobārste E. Brazava, cand. pharm. Upelince no Valmieras, miertiesn. A. Dikmanis, inž. G. Brazavs, pianiste L. Grauda, mežziņi A. Upītis un V. Čapants, AEV daļas vad. O. Markovs. Vairāki latvieši strādā UNRRA's iestādēs. Pie komitejas nodibināta dāmu palīdzības sekcija. Īpaša svinību komisija veic priekšdarbus 18. novembŗa atzīmēšanai. - Adreses: *Latvian Committee, Maximilianstr. 7, Traunstein, Oberbayern (13-b); Latvian Camp, Bahnhofstrasse 9, Traunstein, Oberbayern(13-b).*

Vircburgā

LSK izdevis Dziesmas latviešu dievkalpojumiem. Krājums, ko māc. V. Mežezera vadībā sakārtojuši māc. Grauds, Oliņš un Rūsa, iznācis 3.000 eksemplāros. Māc. V. Mežezers un dzejn. T. Zeltiņš sakārto jaunu kulta dziesmu krājumu, aicinot talkā arī citus dzejniekus. Darbus var iesūtīt: *V. Mežezers, Latvian Red Cross, Waldkugelweg 10, Würzburg, Main-Franken, Bayern.*

PĀRĒJĀ VĀCIJĀ

Elbas ziemeļkrastā

Austrumos no Hamburgas, Elbas labajā krastā šovasar izveidojās 4 latviešu nometnes, kuŗas vada viens angļu komandants: Gēstachtas „Saule", Švarcenbeka, Bērnsena un Mēlna. Saules nometnē pašā Elbas krastā, 30 km a-mos no Hamburgas, 2.300 latviešu, un tā ir visu 4 nometņu latviešu kultūrālais un sabiedriskais centrs. Švarcenbekā 850 tautiešu, Bērnsenā 650 un Mēlnā daži simti. Jau pašā sākumā pēc angļu komandanta norādījuma vadība ievēlēta demokratiskās vēlēšanās. Visus pārval-

des, saimniecības un kultūrālus darbus veic paši tautieši un pie tam bez sevišķas atlīdzības, ja par tādu neuzskata cigarešu papilddevu, ko ārpus kārtējas devas saņem visi pastāvīgi nodarbinātie. Saules nometnē noteicēja vara 30 locekļu lielai padomei, kas no sava vidus ievēlējusi 5 vīru valdi. Pēdējā tad arī kārto nometnes iekšējo dzīvi un pārstāv to uz ārieni. Jautājumus par visām 4 nometnēm kārto sakaru virsnieks. Kopējās sanāksmēs 2 reizes pulcējušies visu 4 nometņu paidagodi, arī saimnieciskie darbinieki, ārsti, sportisti u. c. Ar uzturu nometnes pirmajā laikā bija apgādātas ļoti labi, bet augustā un septembrī tas ievērojami pasliktinājies un, ja nebūtu iespējas dārzeņus piepirkt par naudu, tad būtu pat trūcīgs. Maizes deva pēdējā laikā ir zem 200 g dienā, margarīna 28 g (sviestu gandrīz vairs neredz), sausiņu ap 100 g, piens un baltmaize tikai bērniem un slimniekiem, cukurs 120-140 g nedēļā. Reti izsniedz olas, sieru, marmelādi, biezpienu, augļus un tml. Pārtiku nometnēm dod angļi, un tā visā angļu joslā virspār ievērojami sliktāka kā amerikāņu un franču joslā. Vienīgais iepriecinājums ir Sarkanā krusta sainīši, kādus nometņu iemitnieki saņēma 2 reizes pa pussainītim jūnija beigās un pēc gaļāka pārtraukuma atkal septembrī. Pārtraukums bija tāpēc, ka kādas citas tautas piederīgie jūlija sākumā uzlauza UNRRA's noliktavu un nolaupīja lielāku daudzumu sainīšu. Angļi gan teicās, ka pēc šīs tautas piederīgo pārvietošanas uz citurieni latviešu apstākļus uzlabos, bet pagaidām tas ir tikai cerības. Apģērbi un apavi dalīti vairāk reižu, un nepieciešamāko saņēmuši visi nometņu iemitnieki, kam tas bija vajadzīgs. Mantu kvalitāte gan nav nekāda labā, jo tās nākušas no kādreizējiem vācu saziedojumiem. Visās 4 nometnēs latvieši novietoti barakās, kas nav teicamas. Vissliktākas tās Saules nometnē, un tās iemitniekus angļi solījuši vēl pirms ziemas iestāšanās pārvietot uz labākām telpām. - Kultūrālā dzīve visās nometnēs izkopta labi. Šajā ziņā seviški Saules nometnes labā slava izplatījusies tālu Vācijā. Laimīgā kārtā nometnē jau no paša sākuma bija lietpratēji un sabiedriski darbinieki no dažādām nozarēm. Viņu uzņēmība un pašiniciātīva atvieglo ja arī nometnes valdes darbu. Tā jau Jāņu vakaru varēja sarīkot ļoti plašu ar sąvu kori, un drīz vien sekoja koncerti gan pašā nometnē, gan arī pie kaimiņienēm un angļu klubos. Kori vada Ed. Ramats, tautisko deju ansambli Ilga Kārkliņa. Nometnes solistu vidū Ludmilla Sepe, Teod. Brilts, Kārlis Vestens, Rūd. Mucenieks. Šo mākslinieku kopa koncertē 2-3 reizes nedēļā. Nometnē viesojušies arī ap prof. J. Mediņu apvienojušies Lībekas latviešu mākslinieki. - 2 nedēļas pēc nometnes nodibināšanas - 7. jūl. savas durvis atvēra Saules nometnes skola, kuŗā 40 paidagogu māca 450 skolēnu bērnu dārzā, pirmskolā, pamatskolā un ģimnazijā. Jau domāts par pirmā skolas gada nobeiguma aktu decembŗa beigās. Nometnes iedzīvotāju tālākai izglītībai un dažādu arodu zināšanu iegūšanai kalpo ļoti plaši izveidotas ārpusskolas nodarbības. Visplašākie ir šoferu kursi ar 300 dalībniekiem atv. plkv. E. Dzērves vadībā un elektro-radiokursi ar 100 dalībniekiem. Darbojas arī galdnieku, frizieŗu, komerczinību un fotokursi. Mākslas nozarē minami zīmēšanas un gleznošanas studija, rokdarbu kursi, mūzikas studija ar klavieŗu un dziedāšanas klasi, drāmatiskā studija un tautisko un moderno deju kursi. Ļoti plaši, protams, ir angļu valodas kursi, kur pas paidagogiem arī angļi. Par jaunatnes garīgo un fizisko audzināšanu rūpējas M. Vētras vadāmais skautu pulciņš, E. Lauferes vadāmais gaidu pulciņš un sporta pulciņš Kārkliņa vadībā. - Saules nometnē vien iznāk 3 periodiski izdevumi. Laikraksts „Trimda", ko vada red. Emīls Skujenieks, iznāk 2 reizes nedēļā. Reizi nedēļā M. Vētra izdod jaunatnes un skautisma žurnālu „Jaunaudze". Abi tie iespiesti un tos izplata arī tālas apkārtnes nometnēs. Nometnes sporta pulciņš 5 eksemplāros pārraksta uz rakstāmmašīnas sporta žurnālu „Starts", ko apmaina ar latviešu kaŗavīru sporta žurnālu. Kultūrālo dzīvi nometnē kuplina latviešu bibliotēka ar pāri par 500 grāmatām un lasītava, kuŗā pieejami dažādi periodiski izdevumi, - pēdējo vairums iegūts gadījuma celā. Liela nozīme Saules nometnē pasāktajām sistēmatiskajām lekcijām, kuŗas organizē vēsturnieks P. Dreimanis, pats arī nolasīdams divi lekciju ciklus. Lasa arī referātus par aktuāliem tematiem, piem., par atomu bumbu. Pārējās 3 nometnēs kultūrāla darbība šaurāka, bet arī tanīs ir savi koŗi, mūziki, koncerti, pamatskolas (Švarcenbekā pat vidusskolas kursi) u. c. - Latviešu attiecības ar angļiem izveidojušās īsti sirsnīgas un draudzīgas. Ik nedēļas latvieši lūgti koncertēt un viesoties angļu klubos un līdzās UNRRA's komandas vadībai angļu kaŗavīri vienmēr kuplā skaitā viesojas latviešu sarīkojumos, vai tas ir koncerts, skautu ugunskurs, lietiškās mākslas skate vai arī tikai jautrs sestdienas vakars ar dejošanu. Angļiem ļoti iepatikušās mūsu tautas dziesmas un dejas, bet anglietēm arī mūsu tautiskās rotas un latviešu lietiškā māksla. Dažu demobilizējošos angļu virsnieku atvadīšanās vakari izvērtušies par tiešam sirsnīgas abu tautu draudzības apliecinājumu. Tāpat kā amerikāņu joslā, latviešu bēgļi arī Ziemeļvācijā tic, ka reiz atkal spoži spīdēs Latvijas trīs zelta zvaigznes un ka nebūs ilgi jāgaida, kad ar angļu, amerikāņu un citu latviešu labvēļu palīdzību mūsu tautai no jauna uzleks brīvās Latvijas saule. - 4 nometņu adreses: *Latvian Camp „Saule", Grenzstr. 2, Geesthacht/Elbe, Schleswig-Holstein, Latvian Camp in Schwarzenbeck, Schleswig-Holstein, Latvian Camp in Börnsen bei Hamburg, Latvian Camp in Möln, Schleswig-Holstein.*

Inž. M. Tamužs

Augsta kalna virsotnē

Gēpingenas *(DP Center, Latvian Camp, Flugplatz, Göppingen, Württemberg)* latviešu nometne. Še, apm. 40 km uz austrumiem no Štutgartes, mīt 1100 latviešu kopā ar 300 lietuviešu, 200 igauņu un apm. 4500 poļu. Ērtas un gaišas telpas, labs uzturs. Rosīga latviešu sabiedriski kultūrālā dzīve: ir sava pamatskola un vidusskola, koris, angļu valodas un šoferu kursi, literārā kopa, skautu un gaidu pulciņi. Bijuši koncerti un sporta sacensības. Latviešiem arī savs klubs, kuŗā vakaros spēlē pašu mūzikas kapele. Nesen sāka darboties nometnes radiofons, par kuŗa vadītāju un programmas sastādītāju iecelts „Kurzemes Vārda" red. J. Raitums. Šis radiofons sniedz jaunākās ziņas un arī „tautību raidījumus", katrai nācijai dodot 1 st. dienā saviem raidījumiem. Latvieši tajos ziņo par tautiešu dzīvi Vācijā, rīko savu mākslinieku koncertus un lietpratēju priekšlasījumus. *J. R.*

Heidenheimā pie Brencas (Virtembergā)

latviešu jau ap 400, kas novietojušies 2 nometnēs un privātdzīvokļos. Jaunpienācējiem te vietas vairs nav. Arī privāti dzīvojošie saņem kantīnē 2000 kal. dienas devu. H-mā nesen apmetušies Lilija Štengele, Slokas māc. J. Mekšs un iekšlietu m-jas pilsētu daļas vad. V. Šalka, kas pārdzīvojis Berlīnes ieņemšanu un no tās izkļuvis tikai septembrī. - Sabiedriskā dzīve kļūst rosīgāka. Bija koncerts baznīcā, noorganizēta skola un atvērts latviešu klubs. Darbojas skautu kopa. *V. Š.*

Latviešu Sporta namu Lībekā

mūsu aktīvie sportisti izbūvējuši pašu spēkiem, lai lietainā rudenī un aukstā ziemā būtu pašu vieta treniņiem. 28. sept. angļu pltn. Turners nama plašo zāli Mēzenas nometnē nodeva latviešu sportistiem. Viņam pateicās latviešu bēgļu sporta dzīves vadītājs ministrs Alfrēds Bērziņš. Volejbola un basketbola turnīros sacentās Putlosas nometnes latviešu kaŗavīri, Lībekas, Švarcenbēkas, Mēlnas un Gēstachtas nometņu sportistu vienības.

Latviešu varjetē

jau labu laiku darbojas angļu joslā, kur tas iepriecina angļu kaŗavīrus. To vada sporta darbinieks Hugo Bērziņš, kas Rīgā organizējis Eiropas meistarsacīkstes ātrslidošanā un bijis arī cirka direktors, bet par konferansjē darbojas neviens cits kā mūsu soļotājs Pauls Bernhards, kas gadus desmit atpakaļ izcīnīja Anglijas meistartituli soļošanā. Viss varjetē drīzumā pošas uz viesizrādēm pie amerikāņu kaŗavīriem Minchenē.

Dienvidvīrtembergas latviešiem

franču okupācijas joslā pēdējie mēneši aizrit daudz labākos apstākļos nekā latviešu bēgļu lielākai daļai pārējā Vācijā. Senātors P. Stērste no Fronhofenas pag. (kur mīt ap 300 latviešu) pie Rāvensburgas mūs nupat informē, ka visā franču okupācijas joslā, galvenām kārtām Bādenā, Dienvidvīrtembergā un Austrijas Foralbergā, dzīvo ap 4.000 mūsu tautiešu, bet Dienvidvīrtembergā vien ap 1.700, no kuŗiem prāva daļa te nokļuvusi jau pag. g. novembrī un decembrī. Dienvidvīrtembergā latvieši sāka apvienoties vēl pirms Eiropas kaŗa nobeiguma, paklausot ģen. Eizenhauera norādījumam pa radio, ka visiem ārzemniekiem jāorganizējas un jānodibina kontakts ar pirmām Sabiedroto kaŗaspēka vienībām. Tā radušās latviešu organizācijas darbojas joprojām un to vadītāji - latviešu pārstāvji ik pa 2 nedēļām sanāk no atseviškiem rajoniem kopā, lai pārrunātu vajadzības un nodomus. Visus latviešus Dienvidvīrtembergā apvieno Latviešu komiteja Rāvensburgā *(Latvian Committee, Charlottenstr. 2, Ravensburg, Württemberg)*, kuŗā 5 locekļi. Franču aizsardzībā dzīvojošie latvieši ar prieku apsveic Lat-

viešu Centrālās komitejas rašanos un cer, ka jaunā visu latviešu bēgļu vienotāja un pārstāvētāja organizācija pamazām rādīs ceļu uz mūsu brīvo un neatkarīgo Latviju, ko zaudējām 1940. g. 17. jūnijā, bet ko mēs atgūsim, jo mūsu Latvija ir mūžīga. - Dienvidvīrtembergā bēgļu nometņu nav un arī UNRRA's komandas atrodamas tikai pāris vietās. Franču komandanti un franču karavīri, kam šejienes latvieši pelnīti drīkst teikt „mūsu franču draugi", kā kultūrālās Francijas tautas pārstāvji, pilnīgi informēti par Latvijas valsts un tautas likteni un stāvokli. Tāpēc vai visas problēmas iespējams izšķirt ātri un mums labvēlīgi, par spīti visiem vāciešu apmelojumiem un atsevišķiem mēģinājumiem denuncēt mūsu karavīrus. Latviešiem dzīvojot pilsētās un ciemos pie švābu zemniekiem, par pārtiku nav jārūpējas. To vai visur pieved un sadala franču intendantūras, pie kam par pārtiku un dzīvokli latviešiem nav jāmaksā. Dienas deva tautiešiem ir krietni augstāka par 2.000 kal., pie kam ik dienas visi dabū pa 18 cigaretēm un tabaku, no kuŗas dienā iznāk vēl 6-8 cigaretes, un pa puslitram franču vīna. Šīs devas saņem arī bērni, zīdaiņus ieskaitot. Rāvensburgā franči par mākslas direktoru iecēla Aša Kēniņa dēlu Tālivaldi, kas kārto latviešu koncertu un mākslas sarīkojumu jautājumus, jo vispusīgi un bieži iepazīstinot franču karavīrus ar latviešu mākslu - mūziku, dziesmām un dejām. T. Kēniņa latviešu mākslas ansamblī, starp citu, darbojas A. Priednieks-Kavarra, Viktors Stots, dzied. Mirdza Sīle un Velta Ozola, pianists Andrejs Stērste u. c. Latviešu korī 45 dziedātāji-jas, vairāki dejotāji-jas, savs vīru dubultkvartets. Notikuši jau pāri par 30 koncertu. Organizē ceļojošo gleznu izstādi, kuŗā ar jauniem darbiem piedalīsies prof. Ludolfs Liberts no Lindavas un Annuss no Rāvensburgas. Iznāk latviešu biļetens un sienas avīze Vītolda Kalniņa redakcijā. Skolu lietas kārto tautskolu direkcijas vicedir. H. Tichovskis. Dienvidvīrtembergas latviešu pārstāvji - mākslinieki Priednieks-Kavarra un Stots pēdējā laikā bija devušies arī uz Vīrtembergas un Bavārijas novadiem amerikāņu okupācijas joslā, ar savu piedalīšanos latviešu koncertos palīdzot lauzt aizspriedumu sienu, ko starp latviešu bēgļiem un Rietumu Sabiedrotiem atseviškās vietās mēģina celt vācieši vai arī krievu sakaru virsnieki. Latviešu karavīru Dienvidvīrtembergā tikai 3. Visus latviešu bēgļus franči te uzskata par deportētiem ārzemniekiem. Tautieši noraidoši izturas pret visiem hitleriskās Vācijas atbalstītājiem, kas Latviju atstājuši 1939. g., un tos savā vidū neuzņem. Citādi izturas pret 1941. g. braukušiem, ja viņi nav mainījuši Latvijas pavalstniecību. - Vienīgais trūkums ir apavi un drēbes, bet arī ar tiem latvieši cenšas savstarpēji izlīdzēties. Nepareiza bijusi informācija par Elzas Stērstes atrašanos Rāvensburgā, - viņa, šķiet, nemaz nav Vācijā.

. . . UN CITUR

Postījumi Kurzemē

Padomju Latvijas presē minēti šādi postījumi Kurzemē: pilnīgi nopostīta Priekule, Saldū drupas, ēkas izārdītiem jumtiem, izgāztām durvīm un logiem, gruvešu kaudzē pārvērsta Vaiņode, stipri cietušas Grobiņa un Durbe. Zvārdē pretestības lizdu izbūvei nojauktas gandrīz visas mājas. No agrākām 400 mājām atjaunot varēs varbūt tikai kādas 10. Tikai puse agrāko ēku atlikusi Kursīšos, Pampaļos un Ciecerē. Viena ceturtdaļa māju palikusi Sātiņu pagastā. Aizputes apriņķī pilnīgi nopostītas kilometriem platas joslas. Nīkrācē un Kalvenē, tāpat Rudbāržos neskarta tikai viena trešdaļa ēku. Gramzdā no 200 mājām veselas palikušas 43. Stipri cietuši arī Priekules, Asītes un Embūtes pagasti.

Ādolfs Kaktiņš dzied Fillachā

Klusa kalnu viesnīca Fillachā (Villach'a, Austrijas Karintijā). Dzied mūsu Tēvzemes balvas laureāts Ādolfs Kaktiņš. Dzied par ziliem sapņu kalniem, tālo dzimtās zemes malu. Vareni plūst dziesma, dvešot spēku un pārliecību. Klausītājos tuvu pie simta latviešu, gandrīz visi, kas dzīvo Fillachā, jo te tautiešu tikai nedaudz pāri par simtu. Lielākā viņu daļa dzelzceļnieki, to vidū inž. Klaviņš un inž. J. Vecmanis. Ar maz izņēmumiem latvieši dzīvo privātos dzīvokļos un lielākā daļa strādā angļu un austriešu iestādēs un pasākumos. Uztura jautājums samērā grūts. F. tautiešiem cieši sakari ar pārējiem latviešiem še, Austrijas dienvidos. Karintijas apgabala Latviešu komitejas sēdeklis Spitalā (Spittal). Komitejas priekšgalā bij. ministrs V. Bastjānis un inž. Kuze. No Fillachas latviešiem komitejā strādā inž. J. Vecmanis un A. Tidrikis. Ļoti sāpīgs skolu jautājums, - lielai daļai latviešu bērnu jāapmeklē skolas, bet nav tam iespēju. Fillachā uz pagaidu dzīvi nolēmis pārnākt Ādolfs Kaktiņš ar savu meitu Andersoni. Tautieši ar nepacietību gaida ceļošanas iespējas uz Vāciju, lai sameklētu savus visās malās izkaisītos tuviniekus.

Ev. Freivalds

— „Oberösterreichische Zeitung" Lincā 15. sept. ziņo, ka Militārās valdības Piespiedu deportēto personu daļa kopš 3. sept. Lincas radiofonā raida Augšaustrijā (Oberösterreich) apmetušos - piespiedu kārtā pārvietoto ārzemnieku vārdus un vēstījumus piederīgiem. To teicami noorganizējis pāvesta misijas pārstāvis. Turpmāk šos vēstījumus pieņems pašu ārzemnieku nacionālās komitejas, kas darbojas kopējā namā Lincā *(Goethestrasse 63, Linz)*. Ziņas pārraidījumiem pieņem no Baltijas valstu pilsoņiem, poļiem, čechiem, slovakiem, dienvidslāviem, ungāriem, rumāņiem un bulgāriem. Šo tautību locekļiem savi vēlējumi ar rakstu jāpaziņo savai komitejai Lincā caur piekritīgo militāro iestādi. Nometnēs dzīvojošiem sarakstus sastāda nometnes vadītājs, nododot tos vietējai militārai iestādei, kas sarakstus savukārt nosūta Augšaustrijas militārai valdībai. Sarakstos jāmin uzvārds, vārds, dzimšanas dati, pašreizējā adrese un agrākā pastāvīgā dzīves vieta. Iespējams minēt arī to personu vārdus un adreses dzimtenē, kam vēlas nosūtīt sveicienus.

— Teod. Apinis mūs informē, ka Reutā, Austrijā, traģiskā nāvē mirušais tautietis ir viņa brālis Jēkabs Apinis.

Itālijā,

pēc grūti pārbaudāmām ziņām, kādā gūstekņu nometnē (326.?) Neapoles tuvumā aizvien vēl atrodoties pāris simtu latviešu pusaudžu - „gaisa izpalīgu", kas pie Sabiedrotiem pārgājuši cīņu laikā pie Po upes. Daļu no šiem jauniešiem vasarā braukšanai uz Pad. Savienību piedabūjuši krievu sakaru virsnieki, kas stāstījuši, ka arī visi latviešu bēgļi no Vācijas jau atgriezušies dzimtenē.

Romā jau vairāk mēnešu darbojas Viduseiropas tautu federālais klubs, ap kuŗu pulcējas 16 Eiropas nāciju pārstāvji, kas kaļ plānus nākamajai „Intermarium" - valstu savienībai Vidus- un Austrumeiropā starp Balto, Melno un Adrijas jūŗu. Šā kluba darbā aktīvi piedaloties Latvijas bij. sūtnis Romā prof. Speke. Klubs, kam nodaļa sākusi darboties arī Londonā, augustā izstrādājis arī „Brīvo valstu savienības chartu", kuŗā Eiropai prasīta brīvība - tieša brīvība, brīvība bez draudiem un kas dibināta uz morāles un patiesas demokratijas pamatiem. Lietuviešu intereses klubā pārstāvot bij. ārlietu ministrs Lozoraitis, igauņu - Lepiks.

Savienotās Valstīs

Francijas valsts galvas ģen. de Golla viesošanās gadījumā, raksta Zviedrijas „Latvju Vārds", rīkotas vairākas pieņemšanas, kuŗās piedalījies diplomātiskais korpuss un citas oficiālas personas. Oficiāli ielūgti un pieņemšanās piedalījušies arī Baltijas valstu pārstāvji.

Zviedrijas Upsalas universitātes kanclers

pazinojis gatavību atbalstīt Latvijas universitātes minerāloga doc. Oto Melļa iebraukšanu no Vācijas līdz ar visu ģimeni. „Aftonbladet" raksta, ka M. ir starptautiskā zinātņu pasaulē pazīstams minerālogs un petrografs, kā darbošanās Upsalas universitātes minerāloģijas-ģeoloģijas institūtā ļoti vēlama.

— Izdevējs M. Gopers septembrī Stokholmā sāka izdot „Zelta Ābeles universālo bibliotēku". Katra grāmata aptver 128 lpp. un abonentiem ar piesūtīšanu maksā Kr. 1.40. Pirmās grāmatas būs Raiņa Uguns un nakts,. Veronikas Strēlertes Mēness upe, Andreja Eglīša Dievs, tava zeme deg, K. Skalbes Pasakas, dzeju antoloģija Es nāvi vaigā skatīju, prof. Fr. Baloža Latviešu tautas likteņgaitas. - Mag. phil. Velta Zante Stokholmā nodibinājusi apgādu „Dzintarzeme". Jau iznākusi J. Raiņa Daugava. - Sludinājumi „Latvju Vārdā": „Dabūjami vairodziņi latvju nacion. krāsās. Cena Kr. 3.50. Izsūta arī uz pēcmaksu. L. Kasperskis, Skepparegatan 98, II, Stockholm." „Latvijas santimus (kapara un nikeļa) un latus pērk kollekcionārs par augstām cenām. Pied. adresēt A. Platbārzdim." „Pagodinos paziņot god. taut., ka pieņemu kungu un dāmu apģērbus izgatavošanai Torshälla M. Olssona drēbniecībā, Storgatan 20. Minētā drēbniecībā krājumā arī virsdrēbes un oderes. A. Ermanbriks, bij. Arm. Veik. piegriezējs." Daudz sludinājumu piederīgo un paziņu meklēšanai.

— Latviešu palīdzības komitejas revīzijas komisijā par locekļiem vienbalsīgi izraudzīti prof. J. Vārsbergs, māc. R. Zariņš un prof. Aizsilnieks. Par komitejas locekļu substitūtiem ievēlēti prof. L.

Āboliņš un inž. E. Ernsons. - 3 latviešu gleznotāji - Marija Induse-Muceniece, Jānis Induss un Reinholds Kalniņš 15. sept. sarīkoja kopēju izstādi vienā no lielākajām Gēteborgas mākslas galerijām - Lovensberga salonā. Izstāde turpinājās 2 nedēļas. - „Dzintarzemes" apgādā tuvākā laikā iznāks Akurātera „Kalpa zēna vasara". - Reitera korī vēl piesakās dziedātāji. - Dievkalpojumus Stokholmā, Aspudenā, Sv. Zigfrīda baznīcā vadījuši prāv. A. Grosbachs un māc. E. Caune.

Mariss Vētra

Pāri jūrai

Uz manām kājām sēdēja dāma. Likās, jauna, slaida, eleganta, bet smaga gan. Man blakus pastāvīgi kustējās kāds vīrs vācu policijas mundierī un žokejnīcu galvā. Viņa rokās bij krievu mašīnpistole un to viņš cilāja, tikko mūsu šonerim tuvojās jauna laiva. Tas nebij visai patīkami, jo mēs bijām tā saspiesti viens pie otra, ka katra kustība pārlīgojās vismaz pārdesmit cilvēkiem. Otrā pusē, aiz manas sievas, mūs terorizēja cits vīrs ar milzīgu mugursomu. Viņš gribēja to kaut kur novietot, bet nevarēja atrast vietu. Visur bija kājas, rokas un citas cilvēku sastāvdaļas. Mūsu šoneris nebija no mazajiem - vismaz metrus 20 garš, ar kajīti un kŕavas telpu; tas tagad līgojās pie trešā sēkļa Kurzemes jūras Rīgas pusē. Tas spēja uzņemt vismaz 100 cilvēku - to mēs zinājām, bet saprotams - bez citas kŕavas. Bet tagad tā vien likās, ka šis skaits jau ir pārsniegts un arvienu vēl nāca jaunas laivas no krasta, un arvienu vēl ļaudis kāpa klāt. Taisni brīnums, kur viņi varēja vēl novietoties. Kad es pirms stundas šeit uzkāpu, arī tad vairs nevarēju apaut brienot jūŕā noautās kājas. Nebija vietas kur pieliekties. Redzams, daudzi bija gaidījuši šo glābiņu, ko mums atveda daži latvju jaunekļi.

No krasta, meža malā, bija dzirdama čala, tur piebrauca kāds auto, atskanēja šāviens. Uz mūsu dižlaivas pēkšņi pacēlās līdz šim nemanītie šautenu stobri - vesels mežs, skanēja atslēgi, bija redzamas vācu rokas granātas un pat kāda tanku dūre. Tad vēl piebrauca kāda laiva, mums piebiedrojās vēl viena ģimene, iepukstējās motors, un tukšā laiva palika šūpojoties mūsu cela sliedē. Pie mums bija klusums. Neviens nekā nerunāja un, man liekas, pat domās klusēja. Par ko lai arī domātu? Par to, ka piekrastes mežā palika bez īpašniekiem dažas auto mašīnas? zirgi? čemodānu kaudzes? un cilvēki, kas netika vairs pie mums? Par to, ka tur palika visa mūsu pagātne un arī - nākotne? Viss, kas bijis, ir un - būs? Nē, neviens neraudāja, nesmējās, pat nenirgājās. Tiešām neviens nedomāja, visi bija atdevušies liktenim. Laiva mierīgi slīdēja. Es mēģināju sazināties ar savu jaunāko, uz laivas no manis atšķirto dēlu. Viņš bija labu cilvēku rokās un pie manis nokļūt nevarēja. Lai! Liktenis mums bija viens. Man spieda kāju. Svešā dāma pārmainīja vietu, pārsēžoties man gandrīz klēpī, bet nu man bija vēl sliktāk - uz manas kājas nostājās kāds smags zābaks un tam nebija viegli atkal nost nokāpt - nebija vietas kur viņam palikt. Tad laivas degunam pārvēlās neliels vilnis, drīzi otrs, mazliet lielāks, tad - vēl un vēl. Simti, tūkstoši! Un brīnums! - uz laivas taču bija vēl vietas. Drīz laivas deguns bija gluži tukšs un viļņi leca gandrīz divi metrus, lai noskalotu viniem uzgrieztās muguras. Jūŕā aizskalojās cepures, segas, mazāki saiņi un manas - kurpes. Es tās vairs neatradu. Tad parādījās jaunekļigais kapteinis. Dievs to zina, kā viņš bija sev ceļu izlauzis. - „Aiztaisīt lūkas! Udens skalojas kajītē". Bet kajīte drīzi vien atkal atrāva savu logu. - Gaisu! - sauca kāda māte - mēs smokam nost! jo kajītē, kur vietas bija paredzētas četriem jūrniekiem, sēdēja 12 mātes ar 12 zīdaiņiem un vēl šis tas dzīvs. Tur tiešām nebija gaisa un to pašu vēl bojāja jūŕas slimība. Tad labāk ūdens šaltis, bet gaisa vajag - un lūkas palika vaļā. Bet mēs nezinājām, cik tas ir bīstami bijis - jo pēkšņi bija sabojājies sūknis un ūdens sācis krāties pat mašīntelpās. Tad atkal parādījās kapteinis un deva smagu rīkojumu — visus čemodānus jūŕā! Un jūŕā noslīka viss tas, ko katrs no šiem daudzajiem cilvēkiem bija atradis sev par visnepieciešamāko no savas pagātnes. Bet neviens nestrīdējās, neprotestēja! Liktenis valdīja pie mums! Tikai kāds vecāks vīrs, kuŕam jūŕā noslīka no viņa lielajām dzirnavām pāri palikušais čemodāniņš, lūdza viņa sievai tālāk padot kādu kapseli - „Viņai ir sirdskaite", viņš smagi nopūtās. Un laiva līgojās tālāk. Kā dzimtenes pēdējais sveiciens no tāles mirdzēja Kolkas bāka.

Gaismai austot atklājās savāds skats. Laivas priekšgalā ļaudis stāvēja saspiesti tā, ka pat pakustēties vairs nevarēja. „Ak lūdzu, lūdzu pavirzieties kaut drusku" - es atceros kādu kundzi - „ļaujiet man uz abām kājām pastāvēt, es nevaru vairs. Vismaz ļaujiet kājas pārmainīt!" Daudziem viļņi bija saplēsuši drēbes un dažai dāmai kažoka vietā bija redzamas vatelīna strēmeles. Laivas pakaļgalā cilvēki sēdēja cits citam klēpī, tāpat kā mēs sākumā. Bija daudz Rīgā redzētu sēju, bet šī savādā sastapšanās jūŕas vidū nepārsteidza. Bija arī daudzi, redzams, tikko no meža paslēptuvēm ņākuši, ar visiem ieročiem - gan vācu, gan krievu kaluma. Dažs bija saknupis savā jūŕas slimībā, dažs paceltu galvu spītēja slapjajam vējam. Uz dažām stundām viļņi apklusa, bet tad sacēlās atkal, un mūsu kuģis līgoja kā šūpoles. Pats nezinu, kā biju aizkūlies uz kuģa vidu. Stāvēju uz dzelzs stieņa. Tas griezās kailajās kājās un man bija stipri jāturas pie masta, lai nepakristu. Viss kuģelis līgojās manu acu priekšā. Brīžam bija bailes, ka jūŕa noskalos visus sēdētājus no rietumiem pagriestā sāna, brīžiem redzēju, kā jūŕa saslapina sēdamo visiem austrumniekiem. Brīžam skatījos tieši debesīs, lai redzētu jaunā viļņa muguru, brīžam bija jāraugas dzelmē. Tā liktenis spēlējās ar mums! Jo tagad mēs bēgām paši no savas zemes. Vai kas briesmīgāks vēl var būt?! Un mēs esam apmierināti šai čaumalā šūpojoties lielās jūŕas vidū. Dažādi ļaudis, bet liktenis viens. Mani bija solījis pār jūru pārvest zvejnieks N. ciemā, bet zelta man bija par maz tik lielai ģimenei un gaŕās naktīs viņa ciemā nokluvis, es biju spiests vest savus bērnus atpakaļ to pašu ceļu un meklēt citu laivu. To atradu N. ragā, gan vācu varas konfiscētu, bet braukšanas kārtībā. Bija nolemts laivu nozagt un dažus vācu posteņus līdzi paņemot - braukt. Taču saimnieks - kapteinis nobijās un, lai tikai nebūtu jābrauc, pats sabojāja savu motoru. Savādi ļaudis! Un tomēr tagad es braucu un līgojos jūŕā, pateicoties kādam vieglprātīm, kas tikai ar rokas kompasu bruņojies ir uzdrošinājies pāri jūŕai iebraukt ienaidnieka joslā un - daudz ko riskējot, bet negūstot nekā - vest līdzi sev savus tautas brāļus. Kas par to, ja viņš arī dažureizi jūŕā nomaldās - dzīvības tomēr tiek izglābtas. Arī mēs braucām un - nomaldījāmies. Lai cik liela ir Gotlandes sala, jūŕa ir vēl lielāka, seviški ja vētras dēļ nevar ieturēt tiešu kursu. Mums sen vajadzēja būt jau galā, bet apkārt bija tikai ūdens. Reti gaisu pāršalca kāda lidmašīna, reti redzēja kādu kuģi pie apvārkšņa. Un tas arī bija viss. Zīdaiņu mātes prasīja ūdeni - visi ūdens trauki bija jūŕā. Nebija ko dzert. Mātes vaimanāja. Kāds ārsts bija paglābis pudeli burgundieša. Zīdaiņi nu dzēra sarkanvīnu. Bet pēc dažām stundām vaimanas sākās no jauna. Nu zīdaiņus dzirdīja ar jūŕas ūdeni.

Pienāca vakars. Viļņi bija pazuduši. Mēs stāvējām, lai atpūtinātu pārkarsušo motoru. Dzirdēja tikai mazbērnu raudas. Tad atkal braucām, pēc zvaigznēm spriežot - šurp un turp. Mēs meklējām Gotlandi un gaidījām nakti, jo naktī tās ugunis būs tālāk saredzamas. Bet nakts bija barga - austrumos dega debesis un dunēja bumbu sprādzieni. Varbūt tur bija jūŕas kauja, bet varbūt arī šai mierīgajā naktī pār ūdeni atlidoja mūsu zudušās zemes vaidi. Tad gan, pēkšņi, kaut kas smags iegūlās sirdī, un nav pazudis vēl šodien.

Ar rīta gaismu, pēc 27 ceļa stundām mūs sagaidīja Gotlande. 263 cilvēki nokāpa krastā. Vieglprātība! - zviedri purināja galvas - uz tik mazas čaumalas tāds pūlis. Bet visi bija dzīvi un - veseli.

„Latvju Ziņas"

ĀRLIETAS

(Pēc „The Stars and Stripes")

Sarunas Londonā izjukušas

Padomju Savienības „aizdomu" dēļ, pēc atgriešanās Savienotās Valstīs radiorunā ziņoja ārlietu ministrs Birness. 5 lielvalstu ārlietu ministri 9 dienas nav varējuši vienoties par to, kam jāizlemj miera līgumi ar Balkāņu valstīm, pēc kam padomes pirmā sanāksme izbeigta 2. okt. Pad. Savienība neatkāpās no prasības, ka līgumi jāizlemj tikai 3 lielvalstīm, Rietumu Sabiedrotie un Kīna savukārt palika pie domām, ka tas jādara visām 5 lielvalstīm. Birness teica, ka Pad. Savienībai „aizdomas" par to, ka Rietumu Sabiedrotie nevēloties Maskavai draudzīgas valdības Bulgārijā un Rumānijā. Viņš to atspēkoja:

„Amerikāņu valdība tāpat kā Pad. Savienība vēlas, lai Austrumu un Vidus-eiropā būtu Pad. Savienībai draudzīgas valdības; paliekošs miers tomēr nebalstās tikai uz valdību draudzību, bet gan uz tautu savstarpēju draudzību." Pēc Birnesa domām, konferences izjukšanas iemesls ir princips, vai nu mieru nosaka 3 vai pat 5 nācijas, izslēdzot visas citas, kuŗu dzīvība atkarīga no miera uzturēšanas un diktēšanas, vai arī visas nācijas sadarbojas kopā. - Birnesa padomdevējs Dalliss, kas tāpat piedalījās sanāksmē, atzīst, ka Londonā atklājušās nevis jaunas, bet gan jau ilgi pastāvošas grūtības. Krievu delegācija izmēģinājusies, par cik Savienotās Valstis gatavas piekāpties iepretim Pad. Savienības prasībām. „To viņi arī uzzināja", teica Dalliss, „Savienotās Valstis savus principus neupurēs un neatteiksies no vēsturiskās draudzības ar Kīnu un Franciju. Kaŗš beidzies, bet pasaulē jāatjauno principi un morāle. Nav runas par uzvarētājiem, kas uzspiež savu gribu uzvarētiem ienaidniekiem, - kad mēs līdz tam nokļūsim, tas būs viegli. Bet pirms tam uzvarētājiem pašiem jāmēģina vienoties, par cik viņi var saprasties."

— 6. okt. oficiāli paziņots, ka Vienoto Nāciju pastāvīgais sēdeklis būs Savienotās Valstīs.

— Nirnbergā oktobŗa sākumā paredzētā nacionālsociālistu - kaŗa noziedznieku tiesāšana atkal atlikta. Padomju Savienība pieprasījusi, lai vismaz pirmā tiesāšanas daļa notiktu Berlinē.

— Savā 14. kaŗa noziedznieku sarakstā Sabiedroto Kaŗa noziegumu komisija Londonā ieskaitījusi pāri par 1.000 vāciešu. Slepenā liste nosūtīta militārām iestādēm uz kontinenta un „citur" līdz ar apcietināšanas pavēlēm.

— 11 rūpniecības uzņēmumu amerikāņu okupācijas joslā sāk nomontēt pārvietošanai uz atseviškām Sabiedroto valstīm, tā atņemot Vācijai turpmākas kaŗošanas iespējas. Šo uzņēmumu vidū ir „Bayerische Motorenwerke" Minchenē, kur gatavoti lidmašīnu motori, „Fritz Müller" fabrika Obereslingenā, „Bohner Doehle" sabiedrība Eslingenā un „Hans Kolb" uzņēmums Štutgartē.

— Vācijas līdzšinējā galvaspilsētā - Berlinē pašreiz uz 1 vīrieti iznāk 2 sievietes, kā to rāda jaunākā statistika, pie kam sieviešu pārsvars ir vislielākais amerikāņu pārvaldītā pilsētas daļā.

— Sabiedroto Kontroles padome, kas pārvalda visu Vāciju, Berlinē atcēlusi arī pēdējos ierobežojumus Sabiedroto kaŗavīru attiecībās ar vāciešiem. Tagad viņiem atļauts vācietes precēt un arī apmesties pie vācu ģimenēm. Galīgie lēmumi atkarīgi no katras okupācijas joslas augstākā komandiera piekrišanas. Kontroles padomes Savienoto Valstu grupa savukārt paziņoja, ka ģen. Eizenhauers tomēr atstājis spēkā līdzšinējos aizliegumus, ar kuŗiem amerikāņu kaŗavīriem aizliegts precēt vācietes un dzīvot vienās mājās ar vāciešiem.

— Berlinē uz 1.000 cilvēkiem tagad mirst 61, kamēr normālos laikos mirstība bijusi tikai 11-12 cilvēku. Veselas komandas nacionālsociālistu partijas biedru nodarbinātas jaunu kapu rakšanā, rēkinoties ar mirstības strauju palielināšanos tuvējā ziemā.

— Vācijas okupācijas uzdevumiem Holande norīko 2 holandiešu kaŗaspēka divīzijas.

— Pēc 1946. g. maija arī Beļģija gatavojas pārņemt savā okupācijas varā zināmu Vācijas territoriju ap Āchenu, kam sagatavo 17.000 vīru okupācijas armiju.

— Beļģu karalis Leopolds 3., kas kopš maija dzīvoja Zalcburgas apkārtnē, amerikāņu okupācijas joslā Austrijā, militārā pavadonībā devies uz savu māju pie Ženēvas ezera. Šveices valdība karalim atļāvusi iecelot ar noteikumu, ka viņš atturēsies no politiskas aktīvitātes.

— „UP" ziņo no Maskavas, ka Polijas valdība uzteikusi konkordātu ar Vatikānu, apgalvojot, ka Svētais Krēsls to atkārtoti pārkāpis vācu okupācijas laikā. Augstākās polu aprindās informē, ka jaunais polu režīms stāvot par pilnīgu ticības brīvību, bet vēloties atdalīt baznīcu no valsts. Sagatavoti likumprojekti civilām laulībām un dzimšanas un miršanas gadījumu reģistrācijai, kas līdz šim bijis baznīcas monopols.

— Pad. Savienība prasa no Savienotām Valstīm 4.000 milj. dolaru aizdevumu kaŗa postījumu novēršanai un iedzīvotāju dzīves līmeņa celšanai, kā to paziņojis Stalins, pieņemot Savienoto Valstu kongresa loceklu grupu Maskavā. Pašās Savienotās Valstīs un kongresā izteiktas domas, ka Pad. Savienībā varēs rēkināties ar amerikāņu aizdevumu tikai tad, ja tā piekritīs zināmām tirdzniecības koncesijām un atvērs savu finanču grāmatas Savienoto Valstu ieskatam.

„BLV" redakcija steidzami meklē veiklu mašīnrakstītāju - latviešu pareizrakstības pratēju, sekretāri - mašīnrakstītāju (vēlamas angļu valodas zināšanas) un korrektrisi-filoloģi. Pieteikties personīgi pie galv. redaktora.

Pērk vai īrē jaunu (arī labi uzturētu) rakstāmmašīnu ar latviešu alfabētu.

Normālai pasta darbībai Bavārijā atjaunojoties, visa redakcijai domāta korespondence - manuskripti, vēstules galv. redaktoram u. c. sūtāma vienīgi uz vārda pēc adreses: *Viktors Baltkājis, Waxensteinstr. 49, München 25, Oberbayern (13-b).* Lai sūtījumi pienāktu ātrāk, ieteicams izlietot ekspressūtījumu iespējas (Eilzustellung).

Iekārtojot „BLV" kantori un ekspedīciju, pasta naudas pārvedumi ar ziedojumiem „BLV" abonēšanai un citām summām redakcijai tagad adresējami „BLV" kantoŗa un ekspedīcijas vadītājam: *Eduards Zemberģs, Office of the „Latvian News Bulletin in Bavaria", Herzog-Rudolf-Str. 49, München 22, Oberbayern (13-b).*

„Bavārijas Latviešu Vēstneša" 10. n-ram līdzi ies literārs pielikums „Trimdā" II.

Izdevējs un galvenais redaktors - Publisher and Editor-in-Chief: Viktors Baltkājis.

Veronika Strēlerte

Kādam latvietim

Tu jaunu laikmetu mums nesi,
Nu sīkas balsis Tavu darbu rej.
Vai cietumnieks, vai dzīvs, vai miris esi,
Ar to Tu atbildēsi pasaulei.

Un pirmais trimdinieku pulkā stājis,
Tu redzi pakaļ staigājam sev tos,
Ko Tavu vārdu uguns kveldinājis,
Kas liesmos ierakstīti Dieva debešos.

Ir laiks, lai apklust prātojumi lētie,
Jo atvēries Tev tautas dvēs'lu nams,
Kur ieiesi Tu, slieksni pārkāpdams,
Kur iegājuši pravieši un svētie.

Ilgvars Krauja

Nemirstība

Var simtkārt važās saistīt mūs un kalt,
Var tautu visos vējos kliedēt,
Var likt mums skaudru badu ciest un salt,
Laiks iespēs visas rētas dziedēt.

Par krāšņatām kaut mūsu ciemi grūs,
Kaut visas pūles izgaisinās,
Reizi tomēr mūsu krūtis brīvas būs,
Sirds dzimtās tekas meklēt zinās.

Ikviens no mums var kādreiz pīšļos irt,
Var zust un izklīst laikos spīvos,
Bet tauta paliks, tauta nedrīkst mirt,
Vēl Latvija pār laikiem dzīvos.

Arnolds Lūsis

Mazā bēglalūgsna

Dieviņ, mani mazu redzi,
Mani mīli pasargā.
Nāc, un miegā mani sedzi,
Sapnī aizved Latvijā.

„Bavārijas Latviešu Vēstneša"

atsevišķi eksemplāri un izlikšanai latviešu komiteju mītnēs un latviešu bēglu nometnēs dabūjami pret ziedojumiem redakcijas izdevumu segšanai redakcijā, Latvijas Nacionālās komitejas mītnē Minchenē, Herzog-Rudolf-Str. 49. Turpat adresējama ar mūsu gadījuma pastu sūtāma — „Bavārijas Latviešu Vēstnesim" domāta korespondence un informācija. Līdzstrādniekus lūdz pieteikties, iesūtot manuskriptus par sava apgabala, novada, nometnes vai pilsētas latviešu bēglu dzīvi. Citur Vācijā iznākošo latviešu izdevumu redakcijas lūgtas regulāri piesūtīt apmaiņas eksemplārus (2).

Dodot iespēju latviešu bēgļiem Bavārijā un arī visā pārējā Vācijā un Austrijā nodrošināties ar „Bavārijas Latviešu Vēstneša" numuriem, atklāta abonementa pieņemšana. Latviešu komitejām un latviešu nometņu vadībai jāpaziņo redakcijai, cik komitejā reģistrēto vai nometnē dzīvojošo tautiešu vēlas laikrakstu abonēt. Pieteikto eksemplāru skaitu tad paredzēs arī uz priekšu, lai pēc iznākšanas ar mūsu gadījuma pastu tos varētu nosūtīt abonentu pieteicējai komitejai vai nometnei. Abonementu pieņem ik uz divi mēnešiem pret katra abonenta labprātīgu ziedojumu, no piecām vācu markām sākot. Ziedojumu kopsumma piesūtāma reizē ar abonentu skaita pieteikumu. Abonements atjaunojams vismaz mēnesi pirms iepriekšējā abonementa izbeigšanās. Par laikraksta savlaicīgu nesaņemšanu vai abonementa pārtraukšanu tehnisku iemeslu dēļ redakcija atbildību nevar uzņemties.